

ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY SVĚTELNÉHO ZNEČIŠTĚNÍ V ČESKÉ REPUBLICE V LETECH 2018 – 2023

Manažerské shrnutí

Předkládaný materiál navazuje na předchozí tři dokumenty, které pro vládu ČR připravila Meziresortní pracovní skupina pro řešení problematiky světelného znečištění (MPS SZ), založená v r. 2017 ministrem životního prostředí. Účelem MPS SZ je sdružovat instituce, které mají v rámci České republiky v gesci jednotlivé oblasti dopadů světelného znečištění (životní prostředí, lidské zdraví, bezpečnost v dopravě, osvětlování památek, skleníků, kompetence samospráv, technické normy, atd.) a poskytnout platformu pro výměnu informací a zkušeností a pro hledání společných řešení. V rámci dosavadní aktivity informovala MPS SZ v prvním materiálu z července 2017 (č.j. 793/17) vládu ČR o existenci fenoménu světelného znečištění a o chybějícím řešení pro jeho komplexní uchopení na národní úrovni. Posléze si jednotliví členové MPS SZ stanovili úkoly, jejichž splněním by každý z nich přispěl k částečnému řešení problematiky ve své gesci. Toto byl obsah druhého materiálu z března 2018 (č.j. 192/18), který vláda přijala usnesením č. 185/2018.

Na konci roku 2018 byla vládě doručena zpráva, která vyhodnotila plnění uložených úkolů. Po částečném utlumení aktivit v důsledku pandemie Covid-19 a vytíženosti klíčových resortů během předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022 nyní předkládá MPS SZ vládě již čtvrtý materiál, který ji má informovat o vývoji aktivit členů MPS SZ od poslední zprávy v roce 2018.

Materiál uvádí přehled úkolů z usnesení č. 185/2018, které v hodnotící zprávě z prosince 2018 (č.j. 1157/18) byly nesplněné, a podává informaci o aktuálním stavu jejich plnění. Dále jsou popsány aktivity nad rámec zadaných úkolů, které členové MPS SZ podnikají pro nalezení způsobů prevence světelného znečištění, ať v rámci své běžné, nebo mimořádné agendy. Zmíněny jsou ukončené, probíhající i do budoucna plánované aktivity.

1. Úvod

Pojmem světelné znečištění obvykle označujeme soubor nepříznivých účinků nočního umělého osvětlení na lidské zdraví, přírodu, bezpečnost a viditelnost hvězdné oblohy. Vzniká nesprávným nebo nadměrným užíváním zejména venkovního světla v noční době, což vede mj. i k vysokým nákladům na provoz osvětlovacích soustav.

Nesprávnost nebo nadměrnost užívání osvětlení lze hodnotit z hlediska:

- časového období (např. osvětlování komerčních subjektů mimo jejich otevírací dobu);
- směřování světla (do míst, kde je osvětlení neúčelné);
- spektrálních charakteristik světelných zdrojů (zejména modré části světelného spektra).

Vzhledem k výše uvedeným negativním dopadům světelného znečištění na řadu oblastí a k tomu, že problematika světelného znečištění není v České republice komplexně pojata, byla v roce 2017 ministrem životního prostředí ustanovena Meziresortní pracovní skupina pro řešení problematiky světelného znečištění (MPS SZ).

Tento dokument je vypracován jako v pořadí čtvrtý materiál pro Vládu ČR. Má za účel informovat o dosavadních aktivitách MPS SZ i jejích jednotlivých členů, stejně jako o výhledu dalších kroků.

2. Popis dosavadní práce MPS SZ

Prvním výsledkem práce mezirezortní pracovní skupiny bylo předložení materiálu *Informace pro Vládu ČR o problematice světelného znečištění*¹ v červenci 2017 (č.j. 793/17). Dokument informoval o závažnosti světelného znečištění a upozornil na absenci řešení tohoto problému v současných českých právních předpisech. Identifikoval části české legislativy, které některé aspekty světelného znečištění a jeho možné prevence okrajově obsahují, konstatoval však, že v žádném právním předpisu není světelné znečištění uchopeno jako celek a že chybí celková koncepce jeho řešení. Uvedl také srovnání s pokrytím světelného znečištění v zahraniční legislativě a možné způsoby, jak by se k řešení problematiky světelného znečištění v České republice dalo přistoupit.

Poté přikročila MPS SZ k rozpracování identifikovaných možností řešení této problematiky. V březnu 2018 odevzdala Vládě ČR návazný materiál *Řešení problematiky světelného znečištění*² (č.j. 192/18), tentokrát s návrhy konkrétních úkolů pro jednotlivé členy pracovní skupiny. Vláda ČR materiál přijala usnesením č. 185/2018 a tím učinila úkoly závaznými pro jednotlivé reSorty.

V prosinci 2018 bylo Vládě odevzdáno vyhodnocení plnění zadaných úkolů – ze 14 uložených úkolů bylo pět splněno a dalších sedm bylo plněno průběžně. Dva úkoly plněny nebyly.

Ke dnešnímu dni zůstávají nesplněné dva úkoly, zatímco šest jich je plněno průběžně.

MPS SZ se v mezidobě rozrostla o nové účastníky. Nově jsou členy také zástupci Ministerstva kultury a Ministerstva zemědělství. Zástupce Ministerstva dopravy přizval představitel Správy železnic, na základě žádosti Ministerstva vnitra se členem stal zástupce Ředitelství služby dopravní policie Policejního prezidia ČR. Novým členem MPS SZ se stal zástupce Sdružení místních samospráv ČR.

3. Aktuality za jednotlivé členy MPS SZ

Text níže uvádí přehled úkolů z usnesení č. 185/2018, které v hodnotící zprávě z prosince 2018 byly nesplněné, a podává informaci o aktuálním stavu jejich plnění. Dále jsou popsány aktivity nad rámec zadaných úkolů, které členové MPS SZ podnikli pro nalezení způsobů prevence světelného znečištění, ať v rámci své běžné, nebo mimořádné agendy. Zmíněny jsou jak ukončené, tak probíhající aktivity. Navazující kapitola č. 4 uvádí aktivity, které jednotliví členové plánují do budoucna.

3.1 Česká astronomická společnost

Česká astronomická společnost (ČAS) průběžně plní roli odborného konzultanta (Odborná skupina pro řešení světelného znečištění). Organizačně i lektorsky se podílela na Veřejném

¹ [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7//cz/news_170724_SZ/\\$FILE/ma_SZ.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7//cz/news_170724_SZ/$FILE/ma_SZ.pdf)

²

[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7//cz/problematika_svetelneho_znecistení_informace/\\$FILE/O150_RešeníProblematikySvetelnehoZnecistení_180725.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7//cz/problematika_svetelneho_znecistení_informace/$FILE/O150_RešeníProblematikySvetelnehoZnecistení_180725.pdf)

slyšení v Senátu³ a na některých mezinárodních workshopech k problematice světelného znečištění včetně workshopu pořádaného v rámci českého předsednictví v Radě EU⁴. Zajišťuje také osvětu a rady veřejnosti na webových stránkách www.svetelneznecistení.cz. V neposlední řadě pečuje o tři oblasti tmavé oblohy v ČR.

3.2 Dopravní policie

Dopravní policie (DP) jakožto nový člen MPS SZ neměla zadané žádné úkoly. Aktivita služby DP ve spolupráci s příslušnými odborníky na osvětlování směřují ke zvýšení bezpečnosti silničního provozu, zejména kontrolou souladu návrhu osvětlení pozemních komunikací s příslušnými technickými předpisy. Správné nastavení osvětlovací soustavy může přispívat i ke snížení světelného znečištění. V rámci oblasti dopravního inženýrství řeší služba DP rušivé světlo především světelných reklam, a to i v souvislosti s odváděním pozornosti účastníků provozu na pozemních komunikacích. Povolování a umisťování světelných reklam je ovšem mimo kompetenci DP.

3.3 Ministerstvo dopravy

Ministerstvo dopravy (MD) své úkoly splnilo zadáním studie Centru dopravního výzkumu a jejím vypracováním. Tuto studii dalo MD k dispozici ostatním členům pracovní skupiny k další diskuzi a ucelování problematiky.

V nové Dopravní politice České republiky pro období 2021–2027 s výhledem do roku 2050 u opatření specifického cíle v rámci hodnocení vlivů na lidské zdraví si MD stanovilo zaměřit větší pozornost na negativní faktory vyplývající z fragmentace krajiny dopravou, především ve vazbě na riziko kumulace s dalšími negativními vlivy (hluk, světelné znečištění z dopravy, imise).

Z informací získaných terénním šetřením u organizací podřízených MD je možné konstatovat, že u Správy železnic (SŽ) jsou všechna vhodná a možná opatření implementována do vnitřních předpisů a naplňována, zatímco u Ředitelství silnic a dálnic (ŘSD) je určitý prostor pro integraci jak organizačních, tak technických opatření. Zde se jedná především o technické specifikace při zadávacích řízeních a využití nových technologií, např. dynamického stmívání ve vazbě na intenzitu dopravy. V rámci zvyšování úspory elektrické energie je jak u SŽ, tak u ŘSD prováděna náhrada starých světelných zdrojů za LED zdroje. Díky modernizaci došlo k výrazné úspoře spotřeby elektrické energie. V následujících letech a při všech modernizacích bude náhrada světelných zdrojů nadále probíhat.

Technická norma ČSN 36 0459 Omezování nežádoucích účinků venkovního osvětlení, účinná od 1. března 2023, se promítne i v rámci realizace nových prvků snižujících emisi světelného znečištění v rámci dopravní infrastruktury. Na přípravě normy se v rámci připomínkového řízení podílela i SŽ.

3.4 Ministerstvo kultury

Téma světelného znečištění se v gesci Ministerstva kultury (MK) objevuje zejména v souvislosti s osvětlováním památek, a to ve spolupráci s resortní organizací Národní památkový ústav (NPÚ). V souvislosti s energetickou krizí bylo téma osvětlování památek v

³ <https://svetelneznecistení.cz/21-verejne-slyseni-senatu-na-tema-svetlo-dobry-sluha-zly-pan-v-odkazech/>

⁴ https://www.mzp.cz/cz/news_20221027-?fbclid=IwAR2AGlofH6E8IRgDzo5ow-fiiydrjS5CrC_E_cmS3E8V9GqJqnqRfsVzeiA, <https://svetelneznecistení.cz/mezinarodni-workshop-svetelne-znecistení-2022-uplny-zaznam-a-prezentace-recniku/>

roce 2021 a 2022 akcelerováno zejména podněty k implementaci úsporných opatření. Realizována byla řada pilotních opatření, jejichž sekundární dopad se projevil v oblasti omezování světelného znečištění. Příkladem je Státní zámek Vranov nad Dyjí, kde se vedla diskuze nad možnostmi snížení osvětlení zámku, který hraničí s Národním parkem Podyjí, a vhodné nastavení osvětlení bylo řešeno s ohledem na dopad osvětlení zámku na okolní prostředí. Odlišný přístup byl zvolen například na Státním zámku Valeč, kde k osvětlení památky bylo využito úsporných interiérových světelných zdrojů, které vytvořily přirozený a autentický obraz zámku v krajině.

3.5 Ministerstvo pro místní rozvoj

4	Navrhnout řešení technických požadavků na stavby (v současnosti ve vyhlášce č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby)	Ministerstvo pro místní rozvoj	Při rekodifikaci veřejného stavebního práva	Plněno průběžně
---	---	--------------------------------	---	-----------------

Úkol č. 4 je plněn průběžně. Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) v rámci aktuální novely nového stavebního zákona zahrnuje aspekt účinků světla mezi základní požadavky na stavby, konkrétně mezi požadavky na ochranu zdraví a životního prostředí.

3.6 Ministerstvo průmyslu a obchodu

10	Sledovat vývoj v revizích norem a reagovat v souladu s cílem snižovat světelné znečištění (navrhovat úpravy, dávat připomínky) prostřednictvím ÚNMZ	Ministerstvo průmyslu a obchodu	Průběžně	Plněno průběžně
----	---	---------------------------------	----------	-----------------

Úkol č. 10 je i nadále plněn průběžně.

Již od roku 2010 poskytuje Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) dotace obcím na rekonstrukci soustav veřejného osvětlení z programů EFEKT I a EFEKT II, od roku 2018 s požadavkem na současné omezení světelného znečištění. V prvních letech se to týkalo obcí mimo národní parky a chráněné krajinné oblasti, neboť ty byly zahrnuty v dotační podpoře poskytované MŽP.

Po skončení programů podpory EFEKT I a EFEKT II přešla podpora rekonstrukce veřejného osvětlení do Národního plánu obnovy. MPO má v gesci komponentu 2.2, v rámci které byla v roce 2022 vyhlášena výzva č. NPO 1/2022 Rekonstrukce veřejného osvětlení. Dotace je určena na rekonstrukce a inovace soustav veřejného osvětlení měst a obcí za účelem dosažení úspory elektrické energie. Dotace se vztahuje na rekonstrukci soustavy VO včetně doplnění světelných bodů pro zajištění požadavků norem na osvětlení, není ji však možné čerpat na výstavbu nové soustavy veřejného osvětlení. Součástí je i podpora přípravy pro dobíjecí stanice (EV ready) ve výši 25 000 Kč, která je určena na přípravu kabeláže pro 1 dobíjecí bod, s tím, že maximální počet podpořených příprav dobíjecích bodů na obec/projekt je stanoven na 50 bodů. Podmínkou získání této podpory je výstavba dobíjecí stanice do 5 let od získání dotace.

Prvotní podmínkou čerpání dotace je min. 30 % úspora primární neobnovitelné elektrické energie. Kromě energetických úspor jsou dalšími kritérii požadavky na splnění parametrů osvětlení a rušivého světla dle norem ČSN EN 13201 a 12464-2 a náhradní teplota chromatičnosti nově instalovaných světelných bodů nižší než 2700 K. Výzva je naplánována na období od 1. 1. 2022 do 30. 6. 2025. K 15. 5. 2023 bylo podáno 491 žádostí s požadovanou výší dotace 953 857 623 Kč, v těchto projektech bude vyměněno 106 691 svítidel s předpokládanou úsporou 117 TJ/rok.

3.7 Ministerstvo vnitra

Ministerstvo vnitra (MV) má v rámci své dozorové a kontrolní činnosti územních samospráv zákonem stanovené velice omezené pravomoci, může však v rámci své metodické činnosti provádět osvětu, byť v omezené míře. Seznamuje např. obce s touto problematikou, popř. i s dotačními možnostmi na rekonstrukci veřejného osvětlení. Dále Ministerstvo vnitra uskutečňuje metodickou pomoc obcím v případě, že obce mají potřebu uvedenou oblast řešit prostřednictvím obecní legislativy, tedy prostřednictvím obecně závazných vyhlášek. K tomu poskytlo MV obcím také výklad v Metodickém doporučení k činnosti územních samosprávných celků č. 4.2, Tvorba obecně závazných vyhlášek, Úprava místních záležitostí veřejného pořádku⁵. V tomto případě je však možnost regulace zúžena na možné rušení nočního klidu, které může být nejen hlukem, ale i světlem; regulaci nelze obecně vztáhnout na světelné znečištění jako takové.

3.8 Ministerstvo zdravotnictví

2	V případě, že právním předpisem bude kompetence k řešení „světelného znečištění“ uložena resortu Ministerstva zdravotnictví, stanovit podmínky ochrany veřejného zdraví ve vazbě na světelné znečištění pro příslušný správní orgán (krajské hygienické stanice) a definovat jeho pravomoc k vydávání závazného stanoviska	Ministerstvo zdravotnictví	Při přípravě právního předpisu	Nesplněno
3	V rámci podpory zdraví uspořádat osvětové akce a osvětovou kampaň pro informování veřejnosti o škodlivosti modré složky světla zejména na cirkadiální rytmy	Ministerstvo zdravotnictví	Kampaň v průběhu roku 2018	Nesplněno

Úkol č. 2 je i nadále nesplněn, neboť takový právní předpis doposud neexistuje.

Plnění úkolu č. 3 je naplánováno na rok 2023, viz kapitola Výhled dalších aktivit.

3.9 Ministerstvo zemědělství

Zástupce MZ neuvedl žádné aktivity.

3.10 Ministerstvo životního prostředí

11	Provéřit možnost vydání metodického pokynu pro autorizované osoby ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb., k předcházení světelnému znečištění	Ministerstvo životního prostředí	6/2018	Splněno
12	Zadat výzkumný projekt z programu Beta TA ČR řešícího vliv světelného znečištění na druhy, společenstva a ekosystémy.	Ministerstvo životního prostředí	6/2018	Splněno
13	Na základě výsledků výzkumného projektu v bodě 12 prověřit možnost rozšíření § 16 písm. j) zákona č.	Ministerstvo životního prostředí	12/2019	Plněno průběžně

⁵ <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

	114/1992 Sb. z národních parků na chráněné krajinné oblasti			
	Na základě výsledků výzkumného projektu v bodě 12 prověřit možnost zahrnutí teploty chromatičnosti světla do tohoto ustanovení, a následného zpracování do příslušného zákona		12/2019	Plněno průběžně
14	Provéřít možnost využití § 67 zákona č. 114/1992 Sb. jako nástroje plošné ochrany krajiny před vlivy světelného znečištění při hodnocení nových záměrů	Ministerstvo životního prostředí	6/2018	Plněno průběžně

Úkoly č. 11 a 12, které byly v hodnotící zprávě z prosince 2018 Ministerstvem životního prostředí (MŽP) označeny za nesplněné, již splněné jsou. Metodický pokyn odboru posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence k předcházení a snižování světelného znečištění byl vydán v červnu 2020 s č.j. MZP/2020/710/2387⁶. V současnosti se jedná o jeho aktualizaci v návaznosti na vydání nové normy, o které bude řeč v další části textu.

MŽP také zadalo výzkumný projekt konsorciu Přírodovědecké fakulty Karlovy Univerzity a České zemědělské univerzity v Praze financovaný TA ČR z programu BETA2 „Vliv světelného znečištění na citlivé druhy živočichů, ekosystémy a krajinný ráz“ (TITSMZP012). Projekt bude ukončen v roce 2024 a jeho výsledky budou použity jako podklad ke splnění výše uvedených úkolů č. 13 a 14. Kromě zmapování citlivých druhů živočichů a jejich ekosystémů, vyskytujících se na území ČR, se projekt zabývá také principy posuzování vlivu světelného znečištění na krajinný ráz a vývojem metodiky měření světelného znečištění, která bude později využitelná pro monitorování vývoje světelného znečištění v České republice. To bude potřeba mimo jiné pro monitorování plnění Státní politiky životního prostředí do roku 2030 s výhledem do roku 2050, do které MŽP začlenilo i cíl 1.4.2 Světelné znečištění se snižuje. MŽP je také aplikačním garantem projektu TA ČR z programu Prostředí pro život „Výzkum a vývoj v oblasti měření a hodnocení umělého světla v nočním prostředí a jeho vlivu na živé organismy a životní prostředí jako celku“ (SS05010159), který realizuje tým FEKT VUT Brno. V rámci tohoto projektu je vyvíjena nová technologie pro měření venkovního světla, která bude využitelná pro regulaci světelného znečištění na národní i nižší úrovni.

V roce 2022 předsedala Česká republika v Radě EU. MŽP si jako jedno z témat českého předsednictví stanovilo právě světelné znečištění. Bezpochyby hlavní událostí v tomto ohledu bylo uspořádání mezinárodního workshopu Světelné znečištění 2022⁷ (Light Pollution 2022) v Hvězdárně a planetáriu Brno, kterého se zúčastnili zástupci 19 evropských států, Evropské komise, Mezinárodní asociace pro tmavou oblohu (International Dark-Sky Association), Evropské agentury pro životní prostředí nebo Mezinárodní komise pro osvětlování, stejně jako odborníci z akademické, soukromé i neziskové sféry. Cílem akce bylo poskytnout prostor pro vzájemné sdílení zkušeností s řešením problematiky v evropských zemích a umožnit diskusi nad ověřenými i novými postupy, skrze které se daří dostat problém pod kontrolu. České předsednictví pro workshop vypracovalo podklad s názvem *Opatření ke snížení světelného znečištění v Evropě*⁸ (Light pollution reduction measures in Europe). Jedná se o první evropský dokument mapující opatření na snížení světelného znečištění v jednotlivých evropských

⁶ https://portal.cenia.cz/eiasea/dokumenty/dokumentSoubor/167/SZ_EIA%20Metodika_final.pdf?lang=cs

⁷ https://www.mzp.cz/cz/svetelne_znecistení_2022_workshop

⁸ [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/svetelne_znecistení_2022/\\$FILE/SOTPR-Light_pollution_reduction_measures_in_Europe-20221014.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/svetelne_znecistení_2022/$FILE/SOTPR-Light_pollution_reduction_measures_in_Europe-20221014.pdf)

zemích. Účastníci v závěru workshopu přijali tzv. *Brněnskou výzvu ke snížení světelného znečištění v Evropě*⁹ (Brno Appeal to reduce light pollution in Europe), která vybízí k podpoře společného postupu na úrovni EU a sousedících států. Výzvu MŽP poslalo Evropské komisi a Evropskému parlamentu, a představilo ji také na prosincovém zasedání Rady pro životní prostředí.

MŽP zadalo České agentuře pro standardizaci vypracování nové původní české technické normy, která by doplnila stávající normy řešící venkovní osvětlení horními limity pro světelně-technické parametry, a tím omezila vyzařování rušivého světla. V únoru 2023 byla vydána norma ČSN 36 0459 Omezování nežádoucích účinků venkovního osvětlení¹⁰, která toto zadání splnila. Norma není právně závazná, může však být použita pro stanovení požadovaných parametrů venkovního osvětlení, šetrných k životnímu prostředí i lidskému zdraví např. prostřednictvím správních aktů (rozhodnutí) zavazujících jejich adresáty. Možnost zavedení závaznosti normy bude prověřena v rámci navrhované legislativy, včetně novelizované stavební legislativy.

V rámci publikační činnosti vydalo MŽP již dvě příručky správného osvětlování, sloužící zejména pro komunikaci zásad šetrného osvětlování představitelům obcí a široké veřejnosti. V červnu 2023 byla vydána třetí příručka, která již reflektuje vydání nové normy.

MŽP také aktivně navazuje spolupráci v dílčích oblastech s ostatními resorty – týká se to např. osvětlování památek s Ministerstvem kultury, nastavení podmínek pro čerpání dotací pro skleníky v Programu rozvoje venkova s Ministerstvem zemědělství, a úpravy podmínek pro dotace na výměnu veřejného osvětlení s Ministerstvem průmyslu a obchodu.

Co se týče financování výměny nebo rekonstrukce veřejného osvětlení, již od roku 2017 poskytovalo MŽP dotace z Národního programu ŽP obcím v národních parcích (a později i obcím v chráněných krajinných oblastech). Od roku 2023 přechází tento dotační titul pod Modernizační Fond v rámci programu Light Pub. První výzva pro obce v národních parcích z tohoto programu je aktuálně v přípravě k vyhlášení ve třetím kvartále 2023.

3.11 Sdružení místních samospráv

SMS ČR jakožto nový člen MPS SZ neměl zadané žádné úkoly.

3.12 Správa železnic

V rámci veškerých projektů, týkajících se osvětlení venkovních železničních prostor, se Správa Železnic (SŽ) snaží ve spolupráci s projektanty a provozními pracovníky osvětlovací soustavy navrhovat tak, aby bylo osvětlované okolí co nejméně negativně zatíženo případným světelným znečištěním. Osvětlení na železniční síti v ČR je řešeno především vlastním Předpisem SŽDC E11 – Předpis pro osvětlení venkovních železničních prostor SŽDC, kde jsou uvedeny požadavky na návrhy osvětlení, ale především požadavky na minimální intenzity osvětlení venkovních pracovních prostor splňující požadavky normy ČSN EN 12464-2. Předpis povoluje regulaci osvětlení – ovládání osvětlení pomocí soumrakových spínačů, astrálních hodin dle kalendáře, osvětlení venkovních železničních prostor a dálkové ovládání osvětlení železničních stanic a zastávek. V případě, že v příslušném pracovním prostoru nejsou cestující, ani neprobíhá žádná pracovní činnost, je dále umožněno osvětlení zcela vypínat. V

⁹ [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/svetelne_znecisteni_2022_workshop/\\$FILE/OPZPUR-Brnenska_Vyzva_2022_CZ-20221026.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/svetelne_znecisteni_2022_workshop/$FILE/OPZPUR-Brnenska_Vyzva_2022_CZ-20221026.pdf)

¹⁰ <https://csnonline.agentura-cas.cz/Detailnormy.aspx?k=516634>

rámci nových staveb se výhradně používá jako zdroj svítidel LED technologie, která i v rámci opravných prací nahrazuje starší zdroje – rtuťové a sodíkové výbojky či zářivkové trubice.

3.13 Svaz průmyslu a dopravy

7	Šířit osvětu v rámci svých členů o správném způsobu osvětlování průmyslových areálů a snižování světelného znečištění	Svaz průmyslu a dopravy	Průběžně	Plněno průběžně
---	---	-------------------------	----------	-----------------

Úkol č. 7 je plněn průběžně skrz osvětovou aktivitu mezi členy Svazu průmyslu a dopravy (SP ČR), včetně zvaní odborníků na dané téma na akce pořádané SP ČR.

3.14 Svaz měst a obcí ČR

Svaz měst a obcí ČR (SMO ČR) šíří osvětu o světelném znečištění v rámci nejen členské základny (více než 2800 členů) v rámci krajských setkání (ve spolupráci se Státním fondem ŽP), jednání komise ŽP a energetiky, na workshopech a vzdělávacích akcích organizovaných svazem. Snižování světelného znečištění se stalo i součástí metodiky SMART CITY v rámci projektu Smart Česko¹¹. SMO ČR byl v kontaktu s Asociací krajů ČR ohledně možnosti implementace normy ČSN 36 0459 Omezování nežádoucích účinků venkovního osvětlení, včetně úpravy metodiky v rámci řízení EIA (zjišťovacích řízení).

4. Výhled dalších aktivit

4.1 Česká astronomická společnost

Kromě zdůraznění 10. výročí vzniku Manětínské oblasti tmavé oblohy (2024) se připravuje vyhlášení Podyjské oblasti tmavé oblohy s potenciálem na společnou česko-rakouskou oblast. Základním úkolem pak je udržovat aktuální portál o světelném znečištění www.svetelnezneucistení.cz. Po dobu dvou let od vydání nové ČSN 36 0459 plánuje ČAS sledovat její aplikovatelnost v praxi a v rámci její revize navrhnout zpřísnění některých parametrů.

4.2 Dopravní policie

Zástupce DP neuvedl žádné plánované aktivity.

4.3 Ministerstvo dopravy

MD nenavrhuje výrazná nová opatření či úkoly. Bude se zaměřovat na uplatňování závazných norem v souvislosti s dopravní infrastrukturou.

4.4 Ministerstvo kultury

V návaznosti na řešené možnosti osvětlování památek v národní péči připravuje NPÚ přednáškovou řadu ve spolupráci s Astronomickým ústavem Akademie věd pro kastelány a správce nemovitostí, která bude věnována formám a rozsahem osvětlování památek.

V oblasti snižování světelného znečištění památek obecně bude v nadcházejícím období klíčové definovat parametry k plošné ochraně sídel. Vzhledem k tomu, že osvětlení se vyjadřuje v jasech, které se odrážejí od povrchů, je obtížné zcela přesně nastavit požadovanou

¹¹ <http://prosperujiciobecbudoucnosti.cz/>

osvětlenost ve veřejném prostranství. Cílem tak bude vhodně vydefinovat parametry, které musí být při osvětlování kontrolovány, a stanovit citlivosti jednotlivých částí sídel na světlo jako možné rozšíření konceptu zónování, využitého např. v normě ČSN 36 0459 Omezování nežádoucích účinků venkovního osvětlení, z hlediska památkové hodnoty.

4.5 Ministerstvo pro místní rozvoj

MMR aktuálně (květen 2023) připravuje návrh prováděcí vyhlášky k novelizovanému stavebnímu zákonu, o požadavcích na výstavbu. V rámci této vyhlášky je taktéž prověřováno zohlednění požadavků normy ČSN 36 0459 pro relevantní okruh staveb. Účinnost vyhlášky se předpokládá shodně s novelou stavebního zákona, tj. od 1.7.2024.

4.6 Ministerstvo průmyslu a obchodu

Po vyčerpání částky, alokované do výzvy č. NPO 1/2022 Rekonstrukce veřejného osvětlení, bude rekonstrukce soustav veřejného osvětlení podpořena z Modernizačního fondu, který je plně v gesci Ministerstva životního prostředí. MPO bude i nadále plnit průběžný úkol, týkající se norem.

4.7 Ministerstvo vnitra

Zástupce MV neuvedl žádné plánované aktivity.

4.8 Ministerstvo zdravotnictví

Ministerstvo zdravotnictví (MZd) připraví do konce r. 2023 materiál upozorňující na možná zdravotní rizika spojená s vystavováním se modrému světlu, a to zejména s důrazem na zranitelné skupiny mladistvých, tj. do 18 let věku, kteří jsou velkými konzumenty zařízení jako např. tablety, mobilní telefony, notebooky aj.

Materiál by měl zahrnovat možná zdravotní rizika, jak taková zařízení (ne)užívat, tj. např. před ulehnutím ke spánku, stanovit bezpečnou dobu užívání, či které věkové skupiny by jejich užívání měly zcela minimalizovat. Materiál by měl být přehledný, věcný a pochopitelný, distribuce bude prostřednictvím kanálů resortů zdravotnictví a životního prostředí, dále po dohodě i resortem školství aj.

4.9 Ministerstvo zemědělství

MZe zahrne požadavek na omezení světelného znečištění do pravidel Programu rozvoje venkova v roce 2023. V Pravidlech pro 1. kolo příjmu žádostí v Operaci 4. 1. 1. Investice do zemědělských podniků bude podmínka pro udělení dotace ve znění „Skleník s technologií pro úpravu intenzity osvětlení musí mít stínění na svislých i svrchních částech skleníkové konstrukce proti nadměrnému úniku světla do okolí (světelnému znečištění)“. Toto opatření pomůže zamezit úniku rušivého světla z vnitřní osvětlovací soustavy skleníku do okolí.

4.10 Ministerstvo životního prostředí

Díky zviditelnění tématu světelného znečištění během českého předsednictví v Radě EU navázalo MŽP pracovní vztahy se státními i vědeckými aktéry z mnoha evropských zemí. Těchto vztahů nyní využívá pro navázání další spolupráce – například pro vytvoření pracovní skupiny pro celoevropské řešení světelného znečištění se Španělskem, které má zkušenost s národní i regionální regulací tohoto fenoménu již od 80. let 20. století. Pracovní skupina se potenciálně bude rozrůstat o další evropské státy, které budou chtít k tématu přispět.

MŽP se také zúčastní kongresu Smart City Expo World v Barceloně, který se bude konat v listopadu 2023, s příspěvkem o potřebě inovativních osvětlovacích řešení pro chytrá města budoucnosti. V souvislosti s touto akcí plánuje MŽP uspořádat expertní setkání, navazující na mezinárodní workshop Light Pollution 2022, a výstupy z tohoto setkání komunikovat s Evropskou Komisí i Evropským Parlamentem.

Vzhledem k existenci normy ČSN 36 0459 Omezování nežádoucích účinků venkovního osvětlení, která již obsahuje konkrétní hodnoty světelně-technických parametrů pro omezení rušivého světla, je v plánu aktualizovat metodický pokyn pro autorizované osoby v procesu EIA (MŽP/2020/710/2387), zkonkrétnit jeho požadavky a učinit jej závazným.

Probíhají také jednání s Ministerstvem pro místní rozvoj, stejně tak jako s resortními organizacemi MŽP, ohledně aplikace normy do praxe a konkrétní formy zezávaznění normy v legislativě.

I na národní úrovni se MŽP zapojuje do pracovních skupin k jednotlivým aktivitám. V řešení je nastavení systému pravidelného monitoringu jasu oblohy pomocí sítě monitorovacích stanic Českého hydrometeorologického ústavu a úprava metodiky měření spektrálních vlastností světelných zdrojů, která bude využitelná nejen pro kontrolu splnění dotačních podmínek výměny nebo rekonstrukce soustav veřejného osvětlení, které nabízí jak MŽP, tak MPO.

4.11 Sdružení místních samospráv

SMS ČR nadále sleduje problematiku světleného znečištění a podle svých možností se bude zapojovat do jejího řešení.

4.12 Správa železnic

SŽ reflektuje vydání nové normy ČSN 36 0459 Omezování nežádoucích účinků venkovního osvětlení a probíhá osvěta pracovníků, zabývajících se osvětlením, týkající se nových požadavků této normy. V případě, že dochází ke stížnostem ze strany občanů na obtěžování světlem z prostor pod správou SŽ, jsou případy vždy individuálně řešeny: např. jsou svítidla opatřena doplňujícím stíněním, nebo nakloněna tak, aby co nejméně ovlivňovala okolní prostředí, s předpokladem zachování souladu s výše uvedeným Předpisem SŽDC E11.

4.13 Svaz průmyslu a dopravy

SP ČR nadále sleduje problematiku světleného znečištění a podle svých možností se bude zapojovat do jejího řešení.

4.14 Svaz měst a obcí ČR

Zástupce SMO ČR neuvedl žádné plánované aktivity.